

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/czasopisma/popularnonaukowe-1/czasypismo/63697,CzasyPismo-nr-113-2018.html>
28.02.2026, 19:32

„CzasyPismo” nr 1(13)/2018

Opis

Mija sto lat od czasu, kiedy po ponad stuleciu nieistnienia powstało niepodległe państwo polskie. Wprawdzie Górny Śląsk przestał uczestniczyć w państwowości polskiej już w XIV w., ale przetrwały związki językowo-etnograficzne polskojęzycznej ludności tego regionu z mieszkańcami innych ziem polskich. W drugiej połowie XIX w. nasiliło się wśród części Górnoszlązaków poczucie jedności z Polakami, zaś w początkach XX w. powstał silny polski ruch narodowy na Górnym Śląsku. Po trzech powstaniach śląskich, w latach 1919-1921, i plebiscycie z roku 1921, wschodnia część regionu połączyła się z Rzeczpospolitą. Tym kwestiom poświęcona została część tekstów w aktualnym numerze „CzasyPisma”, przy czym z tematyką powyższą łączą się też zagadnienia walki o niepodległość w latach II wojny światowej i po jej zakończeniu. Ale jak w każdym numerze, tak i tu znaleźć można także wiele innych wątków. Agresja wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację w 1968 r., dzieje Policji Województwa Śląskiego, niemieckie zbrodnie eutanazji w czasach Trzeciej Rzeszy, służba Górnoszlązaków w Wehrmachcie, a także sprawy lżejszego kalibru – jak przemysł kosmetyczny w międzywojennych Katowicach. Wiele biografii, studiów przypadku, ale też krótkich syntez, jak zawsze bardzo bogato ilustrowanych składa się na ten – trzynasty już – tom przewodnika po meandrach górnośląskiej historii, jakim jest „CzasyPismo”.

SPIS TREŚCI

- Jan. F. Lewandowski – *Wojciech Korfanty (1873-1939) i jego legenda*
- Józef Krzyk – *Pociąg Korfanteo spóźnił się o pięć dni*
- Mirosław Węcki, Sebastian Rosenbaum – *„Widzi pan, jak mi Polska zapłaciła”. Śmierć i pogrzeb Wojciecha Korfanteo*
- Ks. Jerzy Myszor – *Duchowieństwo katolickie wobec powstań i plebiscytu*
- Karina Dziuba – *Między rewolucją społeczną a powstaniem narodowym. Rybnik w latach powstań śląskich*
- Dawid Keller – *Polskie pociągi pancerne podczas III powstania śląskiego*
- Paweł Parys – *Zanim poszli do powstań śląskich. Ślązacy w powstaniu wielkopolskim*
- Zbigniew Gołasz, Krzysztof Gwóźdź – *Od Milicji Polskiej do Policji Województwa Śląskiego. Polskie formacje policyjne na Górnym Śląsku w latach walki o niepodległość 1918-1922*
- Andrzej Michalczyk – *Imieniny Marszałka*
- Marcin Boratyn – *Osaczyć mecenasa. Bezpieka wobec Józefa Witczaka*
- Bogusław Tracz – *„Sztab” na generała*
- Łukasz Borkowski – *Podporucznik „Żelazny”. Z Dąbrowy Górniczej do partyzantki „Łupaszki”*
- Adam Dziuba – *Żołnierze na froncie ideologicznym. Okręg Śląski Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” w walce propagandowej z komunistycznym reżimem*
- Ryszard Bednarczyk – *Niewysoki, szczupły blondyn z pistoletem*
- We Wronkach witały nas kopniaki. Z Włodzimierzem Kapczyńskim rozmawia Sebastian Reńca.
- Literatura światów planowanych. O literaturze socrealistycznej Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego oraz książce Katarzyny Kuroczki *Literatura światów planowanych. O prozie socrealistycznej na Górnym Śląsku* (Cieszyn 2017) z prof. Krystyną Heską-Kwaśniewicz, dr Katarzyną Kuroczką, prof. Aleksandrem Nawareckim i prof. Dariuszem Rottem rozmawia Maria Sztuka
- Kropla draży skalę. O pamięci, recepcji badań historycznych i dekomunizacji rozmawiają dr hab. Adam Dziurok, dr Bernard Linek i dr Bogusław Tracz

- Ewa Szmaj – *Kremy, mydła, maść na odciski. Preparaty kosmetyczne i ich producenci na Górnym Śląsku w latach 1918–1939*
- Anna Badura – *Nie tylko „Spomnienia organizacyjne i walk Kompanii Załęskiej”. Dokumenty powstańcze w zbiorach katowickiego IPN*
- „Zbędne istnienia”. O eugenice i eutanazji oraz zbrodniach eutanazyjnych w III Rzeszy z dr. Dietmarem Schulze rozmawia dr Sebastian Rosenbaum
- Dietmar Schulze – *Eutanazja na Śląsku. Akcja T4 – instytucje i odpowiedzialni*
- Przemysław Kucharczak – *Siedemdziesiąt lat w byfju. Listy z Wehrmachtu napisane po śląsku*
- Kamil Kartasiński – *Pozdrowienia z Korei Północnej dla Stalinogrodu*
- Bartosz Kapuściak – *„Pochmurne lato” nad „Dunajem”. Wojskowa Służba Wewnętrzna „śląskich” dywizji Wojska Polskiego w inwazji na Czechosłowację w 1968 roku*
- Piotr Solga – *„Opolska Nike”. Pomnik Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego*
- Jarosław A. Krawczyk – *Gierkowska propaganda w Radzionkowie*
- Zbigniew Gołasz, Krzysztof Gwóźdź – *Na straży porządku publicznego. Policja Województwa Śląskiego w latach 1922–1939. O projekcie dotyczącym dziejów polskich formacji policyjnych na Górnym Śląsku*
- Marek Lyszczyzna – *Wspomnienie o Stefanie Stellerze*

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

